

21 Οκτωβρίου 1991

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΜΑΙΡΗ Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ,

Εφεσείουσα-Εναγομένη,

v.

ΗΡΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ,

Εφεσίβλητης-Ενάγουσας.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7821).

5 Πολιτική Δικονομία — Διάκριση μεταξύ άκυρης διαδικασίας και απλά παράτυπης τέτοιας — Δ. 64 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας - Ακόμη και σε περίπτωση όπου η διαδικασία είναι απλά παράτυπη, αν η άλλη πλευρά προβάλλει ένσταση και δεν συντρέχουν οι περιστάσεις που καταδεικνύουν ότι θεωρείται ότι έχει παραιτηθεί του δικαιώματός της, ή ότι καλύπτεται να προβάλλει ένσταση, το Δικαστήριο δεν μπορεί να παρακάμψει την παρατυπία και οφείλει να απορρίψει την παράτυπη διαδικασία.

10 Πολιτική Δικονομία — Αίτηση για διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας — Υποβλήθηκε εκπρόθεσμα — Υποβλήθηκε αμέσως ένσταση από την άλλη πλευρά, μεταξύ άλλων, και για το εκπρόθεσμο, στην οποία επέμενε μέχρι τέλους — Το Δικαστήριο οφείλε να απορρίψει την αίτηση σαν εκπρόθεσμη και δεν υπήρχε περιθώριο για άσκηση της διακριτικής του εξουσίας δυνάμει της Δ. 64 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

15 Η εφεσίβλητη καταχώρησε αίτηση για να δοθούν οδηγίες για διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας. Η αίτηση καταχωρήθηκε την ενδέκατη ημέρα μετά την ημερομηνία κατά την οποία οι γραπτές προτάσεις θεωρούνταν ότι έκλεισαν, και κατά συνέπεια, ήταν εκπρόθεσμη κατά μία ημέρα, διότι, σύμφωνα με την Δ. 30, κ.1(β), έπρεπε να υποβληθεί μέσα σε δέκα μέρες από το κλείσιμο των γραπτών προτάσεων. Η εφεσείουσα στην ένστασή της ήγειρε, μεταξύ άλλων, το θέμα του εκπρόθεσμου της αίτησης και επέμενε στο θέμα αυτό μέχρι τέλους. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αφού έκρινε ότι η εκπρόθεσμη κατάθεση της αίτησης ήταν απλή παρατυπία και όχι θεμελιώδες ελάττωμα που επέφερε ακυρότητα, προχώρησε στην εξέταση της ουσίας της αίτησης και εξέδωσε διάταγμα για επιτόπια έρευνα.

20 Αποφασίσθηκε ότι

25 Το γεγονός ότι η εκπρόθεσμη κατάθεση της αίτησης ήταν μια

αυτή παρατυπία και όχι θεμελιώδες ελάττωμα που οδηγούσε σε ακυρότητα της όλης διαδικασίας δεν εσήμαινε αυτόματα και την ανοχή της παρατυπίας. Εφόσο η εφεσίβλητη επέμενε στην ένστασή της, και δεν συνέτρεχαν οποιοδήποτε λόγοι που να καταδεικνύουν ότι εθεωρείτο ότι είχε παραιτηθεί από, ή εκωλύετο να προβάλει, την ένστασή της, η αίτηση έπρεπε να είχε απορριφθεί σαν εκπρόθεσμη, και δεν υπήρχε οποιοδήποτε περιθώριο για την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του πρωτόδικου Δικαστηρίου δυνάμει της Δ. 64 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

5

Η έφεση έγινε αποδεκτή με έξοδα.

10

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Harkness v. Bells Asbestos etc. Ltd. [1966] 3 All E.R. 843·

Ship "Gloriana" and Another v. Breidi (1982) 1 C.L.R. 409·

Spyropoulos v. Transavia etc. (1979) 1 C.L.R. 421·

Evagorou v. Christodoulou and Another (1982) 1 C.L.R. 771·

15

In re HadjiSoteriou (1986) 1 C.L.R. 429·

Sol Ferries Ltd. v. Naoum Shipping (1985) 1 C.L.R. 73·

Christodoulou v. HadjiLavithi (1985) 1 C.L.R. 228·

HjiHambis v. Attorney-General (1986) 1 C.L.R. 386·

N.P. Lanitis Ltd. v. Panayides (1986) 1 C.L.R. 490·

20

Philippou v. Philippou (1986) 1 C.L.R. 689·

In re Williams etc. (1987) 1 C.L.R. 85·

In re Charalambous (1987) 1 C.L.R. 427·

Avraamides v. Christodoulou (1988) 1 C.L.R. 562·

Nicosia Municipality v. Cleovoulou (1988) 2 C.L.R. 100·

25

Mahlouzarides v. Ioannides and Another, Civil Appeal 7684 - decided on 21.11.90·

Gesico Photographic Ltd. v. Video Art Co., (1991)1 A.A.Δ. 134·

Re Pritchard (deceased) [1963] 1 All E.R. 873·

Nigerian Produce v. Sonora Shipping (1979) 1 C.L.R. 409·

30

Sheldon v. Brown etc. Ltd. (1953) 2 All E.R. 894.

Lyssandrou v. Schiza and Another (1979) 1 C.L.R. 267.

Attorney-General Co-operative Carob Marketing Society Ltd. v. Lufti Kiamil and Another (1973) 1 C.L.R. 1.

5 *Eleftheriades and Another v. Mavrellis and Another (1985) 1 C.L.R. 440.*

Έφεση.

10 Έφεση από την εναγόμενη κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας που δόθηκε στις 8 Φεβρουαρίου, 1989 (Αρ. Αγωγής 344/84) με την οποία το Δικαστήριο εξέδωσε διάταγμα για επιτόπια έρευνα παρά το γεγονός ότι η αίτηση για οδηγίες καταχωρίστηκε εκπρόθεσμα.

Αμ. Λεμονάρης, για την εφεσείουσα.

15 Ε. Οδυσσέως, για την εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Κωνσταντινίδης.

20 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ: Το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί στην υπόθεση αυτή αναφέρεται στις επιπτώσεις από την εκπρόθεσμη καταχώριση αίτησης.

25 Έντεκα μέρες μετά την ημερομηνία κατά την οποία οι γραπτές προτάσεις θεωρούνταν ότι έκλεισαν, η εφεσίβλητη, (ενάγουσα στην αγωγή), καταχώρισε αίτηση για οδηγίες για τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας. Σύμφωνα με τη Δ.30 κ.1(β) των Κανονισμών περί Πολιτικής Δικονομίας, τέτοια αίτηση θα υποβάλλεται μέσα σε δέκα μέρες από την ημερομηνία κατά την οποία οι γραπτές προτάσεις θεωρούνται ότι έκλεισαν και πριν ο ενάγων προβεί σε οποιοδήποτε
30 νέο διάβημα στην αγωγή άλλο από εκείνο που αναφέρε-

ται στον κανονισμό*.

Με την ένστασή της η εφεσείουσα, ζήτησε την απόρριψη της αίτησης, μεταξύ άλλων, και ως εκπρόθεσμη. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δέκτηκε την άποψη της εφεσίβλητης πως το παραδεκτό γεγονός ότι η αίτηση για οδηγίες καταχωρίστηκε εκπρόθεσμα αποτελούσε απλή παρατυπία. Αναφέρθηκε στη νομολογία σε σχέση με τη διάκριση μεταξύ απλών παρατυπιών και θεμελιωδών ελαττωμάτων που επιφέρουν ακυρότητα και κατάληξε πως στην περίπτωση αυτή, παρά το γεγονός ότι η αίτηση ήταν εκπρόθεσμη, μπορούσε να επιληφθεί της ουσίας της, όπως και έκαμε. Στάθμισε τα δεδομένα και εξέδωσε διάταγμα για επιτόπια έρευνα. Έλαβε σχετικά υπόψη ως ενδεικτικό του επουσιώδους της παρατυπίας το γεγονός ότι σύμφωνα με τη Δ.30 κ.7 το Δικαστήριο θα μπορούσε να θεωρήσει αίτηση του εναγόμενου για απόρριψη της αγωγής λόγω μή καταχώρισης αίτησης για οδηγίες, ως αίτηση για οδηγίες.

Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης, υποστηρίζοντας την ορθότητα της πρωτόδικης απόφασης, επικαλέστηκε όπως και πρωτόδικα την Δ.64 των Κανονισμών περί Πολιτικής Δικονομίας. Αντίθετα, ο δικηγόρος της εφεσείουσας εισηγήθηκε πως η καταχώριση της αίτησης μετά την προβλεπόμενη προθεσμία χωρίς προηγουμένως να εξασφαλισθεί παράταση της, δεν ήταν απλή παρατυπία και πως το Πρωτόδικο Δικαστήριο όφειλε να είχε απορρίψει την αίτηση.

Στην Αγγλία με κατάλληλη τροποποίηση των διαδικαστικών κανονισμών, έχει αρθεί η διάκριση μεταξύ απλών παρατυπιών και άκυρων διαδικασιών. Κάθε παράλειψη ή λάθος στη διαδικασία θεωρείται πια ως απλή παρατυπία την οποία το Δικαστήριο μπορεί να διορθώσει νοουμένου πάντα πως δε θα προκληθεί με τον τρόπο αυτό αδικία.

* O.30 r.1 (b) "Such summons shall be taken out within ten days from the time when the pleadings shall be deemed to be closed and before the plaintiff takes any fresh step in the action other than an application for an injunction."

(*Harkness v. Bells Asbestos etc Ltd* [1966] All ER 843). Στην Κύπρο η διάκριση παραμένει και είναι σαφές ότι οι πρόνοιες της Δ. 64 και η επακόλουθη διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου ως προς τους διαζευκτικούς τρόπους αντιμετώπισης των διαφόρων περιπτώσεων μή συμμόρφωσης προς τους κανονισμούς, προϋποθέτει διαδικασία η οποία, όσο και αν είναι παράτυπη, δεν είναι άκυρη. Αν είναι άκυρη από την αρχή, δεν θεωρείται ότι υπάρχει ο,τιδήποτε που θα μπορούσε να θεραπευθεί.

10 Η νομολογία μας* υιοθετώντας τους κανόνες ως προς τη διάκριση μεταξύ των δυο, όπως τέθηκαν στην υπόθεση *Re Pritchard (deceased)* [1963] All ER 873 ** χρησιμοποιεί ως στοιχείο αναγνώρισης της άκυρης διαδικασίας γενικά το κατα πόσο το ελάττωμα είναι θεμελιώδες έτσι που να ανατρέχει στη ρίζα της διαδικασίας και να αποκλείει τη γέννησή της.

15 Η διάκριση μεταξύ άκυρων και παράτυπων διαδικασιών εξηγήθηκε και στην υπόθεση *Macfoy v. United Africa Co. Ltd* [1961] All ER 1169, στην οποία είναι χρήσιμο

* *Ship "Gloriana" and another v. Breidi* (1982) 1 CLR 409 *Spyropoulos v. Transavia etc* (1979) 1 CLR 421, *Evagorou v. Christodoulou and another* (1982) 1 CLR 771, *In Re HadjiSoteriou* (1986) 1 CLR 429, *Sol Ferries Ltd v. Naoum Shipping* (1985) 1 CLR 73, *Christodoulou v. HjiLavithi* (1985) 1 CLR 228 *HjiChambis v. Attorney-General* (1986) 1 CLR 386, *N.P. Lanitis Ltd. v. Panayides* (1986) 1 CLR 490, *Philippou v. Philippou* (1986) 1 CLR 689, *In Re Williams etc.* (1987) 1 CLR 85, *In Re Charalambous* (1987) 1 CLR 427, *Avraamides v. Christodoulou* (1988) 1 CLR 562, *Δήμος Λευκωσίας v. Χαραλαμπος Κλεοβούλου* (1988) 2 CLR 100, *Μάριος Μαχλονζαρίδης v. Χρ. Ιωαννίδης και άλλος Πολ. Εφεση 7684 - 21.11.90*, *Gesico Photographic Ltd v. Video Art Co.* (1991) 1 Α.Α.Δ. 134.

**"The authorities do establish one or two classes of nullity such as the following. There may be others, though for my part I would be reluctant to see much extension of the classes. (i) Proceedings which ought to have been served but have never come to the notice of the defendant at all;...(ii) Proceedings which have never started at all owing to some fundamental defect in issuing the proceedings; (iii) Proceedings which appear to be issued, but fail to comply with a statutory requirement..."

να αναφερθούμε ειδικά εξαιτίας της ομοιότητας του θέματος της με το θέμα που μας απασχολεί εδώ. Στην υπόθεση εκείνη, ο ενάγοντας είχε καταχωρίσει την έκθεση απαιτήσεως αντικανονικά, δηλαδή κατά τη διάρκεια των διακοπών, χωρίς να εξασφαλίσει προηγουμένως την αναγκαία άδεια. Ο εναγόμενος παράλειψε να καταχωρίσει υπεράσπιση και εκδόθηκε απόφαση εναντίον του. Στα πλαίσια αίτησης του εναγομένου για παραμερισμό της απόφασης, υποστηρίχτηκε ότι το βάθρο πάνω στο οποίο στηρίχτηκε η έκδοση της απόφασης ήταν ανύπαρκτο. Ο Lord Denning αφού εξήγησε τις επιπτώσεις ανάλογα με το κατά πόσο μια διαδικασία είναι απλώς παράτυπη ή άκυρη από την αρχή, υιοθέτησε ως μέθοδο διάκρισης μεταξύ των δυο το κατά πόσο θα ήταν δίκαιο διάδικος που παραιτήθηκε από το δικαίωμά του να εγείρει θέμα σε σχέση με υπάρχον ελάττωμα ή που έκαμε νέα βήματα στη διαδικασία, αφού το ελάττωμα περιήλθε σε γνώση του, να μπορεί να παραπονείται γι' αυτό εκ των υστέρων*. Με βάση το πιο πάνω κριτήριο θεωρήθηκε ότι η καταχώριση της έκθεσης απαιτήσεως ήταν απλώς αντικανονική και πως η παρατυπία θεραπεύθηκε εξαιτίας των μετέπειτα χειρισμών του εναγομένου.

Αναγνωρίζουμε την ύπαρξη αναλογίας μεταξύ της περίπτωσης της υπόθεσης *Macfoy* και της παρούσας υπόθεσης και δεν θα λέγαμε ότι η εκπρόθεσμη καταχώριση μιας

**No court has ever attempted to lay down a decisive test for distinguishing between the two: but one test which is often useful is to suppose that the other side waived the flaw in the proceedings or took some fresh step after knowledge of it. Could he afterwards, in justice, complain of the flaw? Suppose for instance in this case that the defendant, well knowing that the statement of claim had been delivered in the long vacation, had delivered a defence to it? Could he afterwards have applied to dismiss the action for want of prosecution, asserting that no statement of claim had been delivered? Clearly not. That shows that the delivery of a statement of claim in the long vacation is only voidable. It is not void. It is only an irregularity and not a nullity. It is good until avoided."*

5 αίτησης ή κάποιου δικόγραφου αποτελεί ελάττωμα θεμε-
 λιακό τέτοιας μορφής έτσι που, ανεξάρτητα από όσα θα
 επακολουθήσουν, ο,τιδήποτε κτιστεί πάνω τους θα πρέπει
 να καταρρεύσει ως αιωρούμενο στο κενό. Θα σημειώναμε
 5 εδώ ως ανάλογη και την περίπτωση της *Nigerian Produce*
v. Sonora Shipping (1979) 1 CLR 409* στην οποία παρά τις
 πρόνοιες των κανονισμών σύμφωνα τις οποίες κανένα
 κλητήριο ένταλμα θα παραμένει σε ισχύ μετά τη πάροδο
 10 12 μηνών από την έκδοσή του, ή επίδοσή του μετά την πε-
 ρίοδο αυτή, χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστεί παρά-
 τασή της ισχύος του κλητηρίου, αποτελεί απλή παρατυπία
 που μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει θεραπευθεί με την κατα-
 χώριση εμφάνισης χωρίς όρους.

15 Η παρούσα περίπτωση διαφέρει από την περίπτωση
 παράλειψης καταχώρισης τροποποιημένης γραπτής πρό-
 τασης μέσα στην ταχθείσα προθεσμία γιατί εκεί, σύμφωνα
 με τη Δ.25 κ.2, με την εκπνοή της προθεσμίας εκείνης, το
 20 διάταγμα του Δικαστηρίου που επιτρέπει την τροποποίη-
 ση καθίσταται *ipso facto* άκυρο και επομένως εξαφανίζε-
 ται η πηγή της εξουσιοδότησης για την καταχώριση της
 γραπτής πρότασης. (*Lyssandrou v. Schiza and Another*
 (1979) 1 CLR 267).

25 Το πρωτόδικο Δικαστήριο μετά τη διάγνωση του πως η
 εκπρόθεσμη αίτηση ήταν παράτυπη και όχι άκυρη, απλώς
 παράκαμψε το θέμα και προχώρησε στην εξέταση της ου-
 σίας. Ο χειρισμός αυτός ήταν λανθασμένος. Η κατάταξη
 μιας παράβασης των κανονισμών στην κατηγορία των πα-
 ρατυπιών που μπορούν να θεραπευθούν δεν σημαίνει αυ-
 τόματα και ανοχή της. Οι κανονισμοί είναι θεσπισμένοι
 30 για να τηρούνται. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις προθεσμίες
 επανηλειμμένα τονίστηκε η ανάγκη τήρησής τους. (Βλ. με-
 ταξύ άλλων *The Attorney-General Cooperative Carob*
Marketing Society Ltd v. Lufti Kiamil and Another (1973) 1
 CLR 1.

* Βλ. και *Sheldon v. Brown etc Ltd* [1953] 2 All ER 894.

Η παρέλευση μιας προθεσμίας που προβλέπουν οι κανονισμοί δεν είναι βέβαια μοιραία. Η Δ.57 κ.2 προσδιορίζει τον τρόπο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Κάθε διάδικος μπορεί πριν από την πάροδο της προθεσμίας αλλά και μετά από αυτή να υποβάλει αίτηση για την παράταση της*.

Η Δ.64 δεν είναι εναλλακτικός τρόπος για την εξασφάλιση τέτοιου αποτελέσματος. Θα λέγαμε ότι η Δ.64 προσφέρει διορθωτική δυνατότητα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εκ των υστέρων διαπίστωση μιας παρατυπίας δεν θα ήταν ενδεδειγμένο, μέσα στα πλαίσια του συνόλου των περιστατικών, να αφηθεί να οδηγήσει σε ακύρωση της διαδικασίας. Έτσι, νοουμένου ότι δεν παρεμποδίζεται ένας διάδικος από του να επικαλεστεί μια παρατυπία είτε επειδή καθυστέρησε να το κάμει είτε επειδή έκαμε άλλα διαδικαστικά διαβήματα μετά τη γνώση της παρατυπίας, (Βλ. Δ. 64 κ. 2)), το Δικαστήριο, ασκώντας τη διακριτική του εξουσία, μπορεί, αντί να ακυρώσει τη διαδικασία, να διατάξει τροποποίηση ή να επιλέξει άλλο κατάλληλο χειρισμό.

Στην παρούσα περίπτωση δεν μπορεί να γίνεται λόγος για καθυστέρηση από την πλευρά της εφεσείουσας να εγείρει το θέμα ή για νέα βήματα στη διαδικασία. Αμέσως μετά την επίδοση της εκπρόθεσμης αίτησης η εφεσείουσα είχε εγείρει το θέμα. Θα αναμέναμε ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες η εφεσίβλητη θα απέσυρε την αίτηση προκειμένου να προηγηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία για την εξασφάλιση παράτασης της προθεσμίας. Η εφεσίβλητη όμως απλώς προώθησε την αίτησή της υποστηρίζοντας ουσιαστικά πως η παρατυπία θα έπρεπε να αγνοηθεί μια και δεν καθιστούσε άκυρη την αίτηση.

Η Δ. 64 αφήνει στη διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου το κατά πόσο θα ακυρώσει μια παράτυπη διαδικασία

* Βλ. και *Eleftheriades and another v. Mavrellis and another* (1985) 1 CLR 440, αναφορικά με ανάλογη συμφωνή εξουσία του Δικαστηρίου.

ή το κατά πόσο θα επιτρέψει κάποια τροποποίηση ή θα επιλέξει άλλο χειρισμό. Η άσκηση διακριτικής εξουσίας προϋποθέτει στάθμιση δεδομένων. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει ο,τιδήποτε πέρα από το ότι η αιτήτρια επέμενε στην προώθηση μιας εκπρόθεσμης αίτησης. Δεν υπήρχε οποιοσδήποτε λόγος που θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη διάσωση της αίτησης αυτής.

Η αίτηση θα έπρεπε να είχε απορριφθεί ως εκπρόθεσμη. Σε τέτοια περίπτωση το Δικαστήριο θα μπορούσε στα πλαίσια αίτησης για παράταση της προθεσμίας, ασκώντας τη διακριτική του εξουσία, να θεωρήσει ως σχετικούς παράγοντες τόσο το γεγονός ότι είχε παρέλθει ελάχιστος χρόνος από την εκπνοή της προθεσμίας όσο και τις πρόνοιες της Δ.30 κ.7. Θα προσθέταμε όμως πως με κανένα τρόπο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Δ.30 κ.7 αποδυναμώνει τη Δ.30 κ.2 ως προς την οριζόμενη προθεσμία η ότι εισάγει μηχανισμούς άλλους από εκείνους που προβλέπονται από τους κανονισμούς.

Για τους πιο πάνω λόγους η έφεση πετυχαίνει. Έχοντας υπόψη αυτό το αποτέλεσμα, δεν θα ασχοληθούμε με το κατά πόσο ορθά ή λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο έδωσε οδηγίες για επιτόπια εξέταση στην υπόθεση αυτή. Η πρωτόδικη ενδιάμεση απόφασή παραμερίζεται. Τα έξοδα τόσο της πρωτόδικης διαδικασίας όσο και της διαδικασίας ενώπιον μας επιδικάζονται υπέρ της εφεσείουσας και εναντίον της εφεσίβλητης.

Η έφεση επιτρέπεται. Διαταγή για έξοδα ως ανωτέρω.